

Kuntaliiton eriävä mielipide valtio-kunta -suhdetta selvittävän valmisteluryhmän raporttiin

Pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman mukaisesti työ- ja elinkeinoministeriö asetti 1.10.2015 valmistelua varten työryhmän selvittämään työvoimapalveluiden siirtoa resurssineen vaikeimmin työllistyvien osalta kuntien vastuulle Tanskan mallin mukaisesti.

Työryhmän tehtävänä oli valmistella järjestämisvastuuta koskevan siirron kokeilun käynnistämiseen liittyvät yksityiskohdat ja kartoittaa jatkotoimenpiteet. Valmistelussa on ansiokkaasti kartoitettu nykytilaa ja eri maiden kokemuksia. Myös kunnille suoritettiin tätä koskeva kysely tiukalla aikataululla.

Selvitystyön edetessä kävi yhä voimakkaammin ilmi maan hallituksen itsehallintouudistuksen vaikutus työryhmän toimintaan. Työryhmä keskittyi puheenjohtajan vetämänä yhä voimakkaammin pohtimaan tulevia ja vielä osin epävarmoja uudistuksia ja niihin liittyen valtio/kunta työnjakoa.

Raportista saa sen vaikutelman, että mahdollinen päätös julkisten työllisyyspalveluiden siirrosta itsehallintoalueille ja kuntien sosiaali- ja terveystalouden siirrosta tuleville sote- alueille kyseenalaistaa tarpeen kokeilla järjestämisvastuun siirtoa vaikeammin työllistyvien osalta kunnille. Raportissa ei ole myöskään arvioitu vastuun siirtoa kokonaistaloudellisesta näkökulmasta.

Kuntaliiton näkemyksen mukaan valtion omien työllisyysvastuiden ja kuntien vaikeimmin työllistyvien työttömien järjestämisvastuiden siirtokokeilua ei tule sekoittaa keskenään.

TE- palvelujen siirtymisellä mahdollisille IHA- alueille ei ole merkittävää vaikutusta vaikeimmin työllistyvien työvoimapalvelujen siirtämisessä kunnille työssäkäyntialueittain. Siirto voidaan ja kannattaa toteuttaa, vaikka TE- toimistojen palvelut siirtyisivätkin mahdollisille itsehallintoalueille.

Sosiaali- ja terveystalouden merkitys vaikeammin työllistyvien palvelukokonaisuudessa on suuri, mutta vielä suurempi merkitys on sillä, että erilaisten kuntoutus - ja tukipalvelujen jälkeen työllisyyspolulla edetään kohti avoimia työmarkkinoita. Työllisyyden kuntakokeilun vaikeammin työllistyville asiakkaille sosiaali- ja terveystalouden tarve oli alle 25 % kaikesta muusta tarjotusta. On erheellistä väittää, että vaikeammin työllistyvät tarvitsevat pääosin sosiaali- ja terveystaloutta.

Työllisyyden edistäminen linkittyy mm. elinkeino-, koulutus-, talous- ja sosiaalipolitiikkaan. Eri sektoreilla tulee olla työllisyyden edistämisestä yhteinen visio, jonka tulee tukea yhteisiä päämääriä. Kun työllisyshoitoon yhdistetään yritys- ja elinkeinopalvelut, joilla luodaan uusia työpaikkoja ja työllisyyttä, on työttömille tarjolla entistä toimivampi kokonaisuus. Kunnat pitävät työllisyyttä yhtenä seutujen elinvoiman tärkeämmistä avaintekijöistä.

Kuntakenttä haluaa siirtää pitkäaikaistyöttömien palvelut, resurssit ja toimivallan peruskuntiin. Kunnat kaipaavat tehokasta yhden toimijan mallia, joka tarjoaa joustavampia ja asiakaslähtöisempiä palveluita. Työllistämistulokset paranevat, kun vastuut ovat selkeät ja kunnat voivat tehdä tiiviimpää yhteistyötä ja vahvistaa alueelleen sopivia ratkaisuja yhdessä paikallisten ja seudullisten toimijoiden, erityisesti yritysten ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Päättynyt työllisyyden kuntakokeilu osoitti tarpeellisuutensa. Tulokset olivat hyviä ja kunnat haluavat jatkaa nyt aloitetulla toimintamallilla sitä syventäen. Vaikka suurimmassa osassa maata kokeilun alueen työssäkäyntialue mahdollisimman kattavasti, pääkaupunkiseutu on väestötiheytensä ja -määränsä suhteen eri asemassa. Mielestämme pääkaupunkiseutua tulee arvioida erikseen niin, että myös yhden kunnan osalta kuntakokeilu voidaan toteuttaa.

Kuntaliiton edustajana koemme, että sinänsä laajassa loppuraportissa ei tuoda riittävästi esiin Kuntaliiton eikä kuntien tuomia näkökulmia ja perusteluja järjestämisvastuun siirrolle.

Helsingissä 14.1.2016

Suomen Kuntaliitto ry

Reijo Vuorento
Apulaisjohtaja

Erja Lindberg
Kehittämispäällikkö